

KARKASTILLO'TIK ZEAR

Latxagak esan eustan Karkastillo'ra joan bear gendula, Euskal-zale gizon bateri alkar-izketa baten bidez idaz-lan bat egiteko, berak "DIARIO DE NABARRA" aldizkarian argitzeko eta nik "ZER" aldizkarian. Noz! esan neutsan eta urrengo egunean an egon giñen.

Ni lenago, baten baiño ez naz egon Karkastillo'n, eta bera Aita Santi eroaten Euskerazaintzak Garde'tar Martzeliño'ri omenaldia egin eutsoen orduan, itzaldi ta mintzaldi amaieran, bere etxeko atean (gol aldean) ori-arri bat ipiniaz. Orregaitik ezin dot esan Karkastillo ezagutzen dotela; baiña oroi-arria ipini zan egunetik, urrengo astean, Euskerazaintzan mezu bat agertu zan: "baten batzuk gabaz, ori-arria malluaz apurtu egin dabela" esaten ebana.

Ori gogoan eukinda, nor-bera zurt egoten da, eta ez dira ikusi-gabe geratzen zure inguruan agertzen diranak ainbateko asmoekin, batez-be Garde'tar Martzeliño'ren etxe aurrean argazkiak ataraten zagozenez. Orren gora-beran esango neuke: gauza txikienetakorik be ez dala geratzen jakin gabe On Martzeliño'ren etsai'arentzat. Zure ondora, aingeruaren aurpegiagaz agertzen dira eta norberak be aingeruaren aurpegia ipini bear izaten dau larri alditan sartu ez egiteko.

Karkastillo'ra eldu giñanean, zuzen joan giñan Markos osagillearen gaxo-azter-tokira. Onartuak izan giñan, eta aurkezpena egin ondoren Latxaga itaunak egiten asi zan:

Garde'tar Martzeliño abadea ezagutu zendun?

—Bai! ta maite nuen oso.

Nun jaio zara?

— Karkastillo'n, 1963'an Apiril'eko 25'ean. Ama bertakoa da. Aita, Betanzos, Galiziako erri txiki baten jaio zan eta Zamora'tik unen kontura ona etorri zan ta ezkondu.

* Zeintzuk dire zure izen abizenak?

— Perez eta Antonio' tar Markos.

* Nundik zaletasuna Euskera gaitik?

— Etxean euki gendun Euskerazko mapa bat, eta amamak "La Verdad" aldizkaria elebiduna izan zana, eta lau ale atara ebazana, gorde egiten eustan.

* Nora joan zara Euskera ikasten?

— Bakar-bakarrik ikasi dot Euskeraz egiten. Ez dakit nolako zaletasuna euki doten, baiña Euskeraz erreztasun aundiaz ikasi dot.

* Zer pentzatzen zuten zure orduko gazteak Euskera gaitik?

— Nire garaiko denboratan, danok ardura geiago euki gendun Euskera gaitik, baiña gaur eguneko gaz-

teak ez dira ainbeste arduratzen. Baita gure gazte-denbora Euskaldunagoa izan zan, dantza lekuan ere orkestra edo musikariak gure dantzarekin saiatzen ziran.

* Zure ikasketak non bete zenduzan?

— Nafarroako Ikastetxe Nagusian.

* Nolakoa izan da zure ibil-bidea emen kokatu arte, eta Euskara'ri nola eutsi dautzazu?

— Uy, uy, uy, uy... oso urrutitik ibili naz Salvador'era joan nintzalako mediku-gisa, eta egunero nire zeregiñeko oar-liburuan Euskeraz idatzi egiten nebalako Euskerarekin betiko lotuta geratu nintzan. Gero bertoko sendakintzaren aukera artu nebanean ona etorri nintzan bulego au zabaltzeko. Bai Euskal-zaleen artean dantza eta Euskarazko talde bat osotu gendun. Ori len izan zan, baiña umez beterik gaudelako danok eta lan askorekin, zoritxarrez itzi genduzen gauza orreik.

* Nolako sendakintza egiten dozu?

—Bizi-jakintzaren sendakintza (medicina biológica).

* Badaukazu lagun-en-bat, Euskeraz zure antzera itz egiten dauana?

—Bai!, bertakoa dan Aguas eta Aranguren'tar Ana, bera "Jotera" da, baiña Euskera zale amorratua.

* Norekin ezkondu ziñen?

—Bertakoa da au ere, eta gazte-gaztetatik oso maite minduta egon giñen, Ezpeleta' tar Mari Jose'rekin.

* Zergaitik ez dago ikastolarik emen?

—Orain zortzi urte saiatu giñan ikastola bat egiteko, baiña lenengoetan dirua zalako eta bestetik aur gitxi euki genduzalako utzean geratu zan.

* Zer gertatu zan Martzeliño'ren oroi-arriarekin?

— Oroi-arri aundiagoa egin gendula, beren etxeko ate-alboan dagoana.

* Gaur egunean, nolako giroa dago erri onetan?

— Dantza talderik ez dago, Euskeraz ez dago ikasketarik "A" ereduia izan ezik. Lotan esan leike gaudela, erreztasun osoan bizi garalako. Joaten itzi doguz aukera batzuk, baiña argi dago zeozer egin bear dogula zaletasuna berrezkuratzeko. Nik uste dot txoko edo talde bat antolatuz asi bear geunkela, batez-be gure ardura sendotzen doalako: gaiñera Ekainan ospatzen dogu Euskeraren eguna, eta jai ori egokia da zeozetan asteko. Itzaldiak ere antolatuko doguz, eta orretarako or daukagu, berak nai ba-dau, Korella'ko Sainz eta Pezonaga'tar Xabier ondo baiño obeto beteko dauana arlo ori.

* Latxagak: ia-ba egia izaten bada gu osteria ere agertzen garan egunerako, eta ziur egon zaitez laster izango dala. Nik uste dot indar aundia daukazuela zuen

eta Erriaren NORTASUNA argitzeko, arazoak eta eragozpenak bastartuz.

Karkastillo'n argi dago, nai-ta gaur agertzen dan itxuragaitik, euren buruak irikitzen dagozela, ZAIN! euren NORTASUNEZKO ARDURAK noz bete.

Euren aitzaki bat izango ote da ba..., guk ibili garan erri guztietatik batu doguzan iritziak: "GAURKO ILKETAK EZ DAUTSIELA MEZEDERIK EGITEN?"

Nik uste dot egia dala, bear diran argibideak illuntan geratzen diralako, ainbeste ilketa, estanda eta keakaz, eta batez ere ziur! gure etzai menperatzaillaren

gezurra danak jakin arren, ondo baiño obeto dakielako zarataren aitzakiaz beren maltzurkeria ostontzen, eta danon begiramena beren arazotik aldatuz, gure arazo biurtu.

Gaurko lana, gure NORTASUNAREN ARDURAK betetea da, ori lortu ez-gero, ASKATASUNA LORTUTA DOGOLAKO.

ATUTXA'tar PAUL
ZORNOTZAN 2001 'an EPAILLA'ren l'ean

IRUÑA'KO GOIGOT'ZAI JAUNARI ERASPEN **GUZTIZ** ETA LEIALKI

Idazlan au "Diario de Navarra'n agertu da Naparroa'ko euskeraz. Errez ulertuko chite bizkaitarrek.

Agur, On Fernando. Atzo, ilbeltzak, 26, irakurri dut argitaratu-berria duzun gutuna. Gauza ederrak esaten dituzu. Bañan...

Elizak badula –dionu– bere-berea dun izkeraz, –con su propio lenguaje– itzegiteko eskubidea. Eskubidea eta bearkizuna! Batez ere orain, Euskalerrian alde bateko eta besteko nazionalismo zakarrek gure kristauen –eta ez-kristauen– buruetan orrenbesteko illuntasuna, eta biotzetan orrelako gorrotoa sortu digutenean.

Bai, badu Elizak itzegiteko eskubidea eta bearkizuna. "Bere" izkeraz edo ez, izkera ulerterrezez beintzet, XXI mendeko gure jendeak errez ulertu dezaken izkeraz, beintzet, euskaldunik geienak Elizatik urruti bizi bait dire. Batzuek oso urri, gezurra eta iruzurketa-bidez alkar-ezin-ikusia ereiten ari zaizkigun izparringilari eta gainerako mezulariak adibidez, eta beren burua marsist-leninista aitortzen duten ETA'tar odol-isurleek. Oiek ez dute Elizaren itzegiteko erarik ulertzen.

Nik neronek ere ez dut uste osoro ulertu zaitudanik. Batzuetan diozuna beiño geiago esan nai duzula bait dirudi. Pakerako alkarrizketa eskatzen duzunean adibidez. Alkarrizketa norekin? HB'rekin ere bai? ETA'rekin ere bai? Edo zure adiskideekin bakarrik? Auekin bakarrik itzegiñez ez duzu ba pakerik lortuko. Zurekin asarre daudenekin itzezin bearko duzu, zuk benetan nai duzuna pakea ba'da.

Beste batzuetan, esaten duzuna, esan nai duzuna ez dala dirudi. Esaldi ontan adibidez: "nik pakea aipatzen dutanean ez dut ETA'k eta nazionalistek itz oien bidez adierazten dutena esan nai. Eztare demokrata batek adierazi nai lezakeena".

Zer da ba zuk adierazi nai duzuna? Esaldi ortan gaiñera ETA ta nazionalistak bat egiten dituzu, eta ori egiñez izugarrizko oztopoa dagizu. Euskalerrian jeltzaleak, egiazko nazionalistak, asko dira, jende kristaua, ETA'ren etsairik aundiena. Beste esaldi baten Euskalerriko burujabetza eta askatasuna "uste usteko" zuzentasuna duten gauzak direla diozu, –"pretendida justicia de la autodeterminación y la independencia de Euskal Herria"–, ETA'k eta nazionalista "radikalek" eskatzen duten gauza: "libertad de configurar el nuevo Estado independiente de Euskal Herria".

On Fernando: ori, ETA'k eta "HB"k ez eze nazionalista jeltzale kristau zintzo guztiek ere eskatzen dute, eta ERRI batek askatasuna eskatzeko eskubidea Elizaren dotriña dela zuk zerorrek beste iñork beiño obeki daki zu. Orregatik diot, batzuetan, itxuraz, esan nai duzuna beiño geiago esaten duzula. Oridelata, gutun orrek miñ aundia sor dezake zure ardi askoren biotzetan –agian zure ardirik onenen biotzetan–. Madrid'eko Jaurilaritzaren alde agertu zarala bait dirudi.

Barkatu, On Fernando: idatzi dutana ez dut zu mintzeko asmoz idatzi.

Lategi'tar Bixente (945220050).

1 Ona gotzaiaren itzak: "Cuando yo digo paz no quiero decir lo que los ter'oristas o los nacionalistas puedan significar con esa misma palabra, ni siquiera lo que un democrata pueda expresar con ella, sino lo que en el contexto moral y cultural de la iglesia significamos con esa palabra con sus elementos sociales personales y religiosos". Orixe da bá, On Sebastian, Sabino'z gero nazionalistek beti gura izan duten pakea.